

มารู้จักกับ
 “เยาวชนทูตสุขภาพ
 หนึ่งเดียว”

**ONE HEALTH
 AMBASSADOR**

จดหมายข่าว
 เครือข่ายมหาวิทยาลัย
 สุขภาพหนึ่งเดียวแห่งประเทศไทย

2019 vol. 2

จัดทำโดย:

ศูนย์ประสานงานเครือข่ายมหาวิทยาลัย

สุขภาพหนึ่งเดียวแห่งประเทศไทย

ชั้น 9 อาคารตระหนักจิต หะรินสุต

420/6 ถนนราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท

เขตราชเทวี กทม.

contact.thohun@gmail.com

www.facebook.com/ncothohun

www.thohun.org

บรรณาธิการ:

วรุณ บุณยอุดมศาสตร์

แสงเดือน มูลสม

Irwin F. Chavez

ภาพและกราฟิก:

วรุณ บุณยอุดมศาสตร์

จดหมายข่าวฉบับนี้จัดทำขึ้นภายใต้การสนับสนุนจากองค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา หรือยูเอสเอ็ด (United States Agency for International Development) เท่านั้น ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวคิด หรือเนื้อหาของจดหมายข่าว ทั้งนี้ เป็นความรับผิดชอบของเครือข่ายมหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียว ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพของกำลังคนทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health Workforce)

ยูวทูตสุขภาพหนึ่งเดียว:

สายพันธุ์ใหม่สำหรับการฝึกอบรม และการฝึกฝนด้านสุขภาพหนึ่งเดียว

ปีพ.ศ. 2561 เครือข่ายมหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียวแห่งประเทศไทย (THOHUN) ได้มีส่วนช่วยเหลือหน่วยงานภาครัฐที่เป็นพันธมิตรภายใต้ “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health MoU)” ในการวางแผนและกำหนดแนวทางเพื่อการประสานงานระหว่างภาคส่วน และการสื่อสารความเสี่ยงด้านพิษสุนัขบ้าระหว่างกลุ่มผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ

thohun.org

ที่ผ่านมา ทางเครือข่ายฯ ได้มีการพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารความเสี่ยงสำหรับโรคพิษสุนัขบ้า สำหรับผู้ปฏิบัติงานทางด้านสุขภาพและด้านอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า โดยเน้นเนื้อหาไปที่ความรู้ข้อเท็จจริง และกลยุทธ์การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้า จึงได้มีการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อฝึกอบรมนักศึกษา ระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาของเครือข่ายฯ

ในปีนี้ ทางเครือข่ายฯ ได้นำรูปแบบการสอนเกี่ยวกับ ข้อเท็จจริง ความรู้ และส่วนประกอบของการสื่อสารความเสี่ยงที่พัฒนาขึ้นก่อนหน้านี้ มาขยายผลในการฝึกอบรมนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาที่มาจากสหสาขาวิชา

รวมจำนวน 60 คน เป็นเวลา 2 วัน ผ่านฐานการเรียนรู้ 9 ฐาน ซึ่งมีครูฝึกที่มีประสบการณ์จากสหสาขาเป็นผู้นำกับดูแลและถ่ายทอดความรู้ โดยนักเรียนได้รับการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการติดเชื้อพิษสุนัขบ้าในมนุษย์และสัตว์ ระบาดวิทยาของโรคพิษสุนัขบ้า อาการ/วิธีการแพร่กระจายของเชื้อ และมาตรการป้องกันและควบคุมโรคต่าง ๆ

ครูฝึกสหวิชาชีพจากมหาวิทยาลัยสมาชิกของ THOHUN ร่วมกับสำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้ตรวจสอบและเรียบเรียงแนวทางการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารความเสี่ยง

“สมรรถนะ” คือ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ สมรรถนะหลักในบริบทของสุขภาพหนึ่งเดียว เรียกกันว่า “สมรรถนะหลักทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว (OHCCs)” โดเมนของสมรรถนะหลักทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียวประเทศไทย (Thailand’s OHCC) ได้มีการกำหนดขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555

โดเมนของสมรรถนะหลัก ทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว ประเทศไทย และโดเมนย่อย

วัฒนธรรมและจริยธรรม

ความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม, ระบบความเชื่อ,
ความเคารพและความเป็นธรรมต่อปัจเจกชน,
ความเคารพและความเป็นธรรมในทีมงาน,
ความเคารพและความเป็นธรรมระหว่างองค์กรต่างๆ,
การรับผิดชอบ

การวางแผนและการจัดการ

การวางแผน, การออกแบบ, การปฏิบัติการ,
การประเมินผล

การคิดอย่างเชิงระบบ

ความรู้เชิงระบบ, การจัดการเชิงระบบ, การประเมิน
ผลเชิงระบบ และการพัฒนา

การสื่อสารและสารสนเทศ

การจัดการการสื่อสาร, การจัดการข้อมูลสารสนเทศ,

ภาวะผู้นำ

การคิดเชิงยุทธศาสตร์และการคิดเชิงวิพากษ์,
วิสัยทัศน์ร่วม, การตัดสินใจ, การแก้ปัญหาโดยอาศัย
การทำงานร่วมกัน, พันธะผูกพันของทีม

ความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วน พันธมิตร

การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การเสาะหาผู้มีส่วนได้
ส่วนเสีย, บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การคงไว้ซึ่ง
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความรู้เรื่องสุขภาพหนึ่งเดียว

ในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมได้ฝึกทักษะในการ
ระบุและ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในชุมชน ค้นหาสาเหตุ
ของปัญหา ระบุวิธีแก้ปัญหา และให้ข้อเสนอแนะแก่ชุมชน

หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ นักเรียนรายงานว่าตนเอง
มีการเพิ่มพูนทักษะ “สมรรถนะหลักทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว
(OHCCs)” ของประเทศไทย ในบริบทของพิษสุนัขบ้า ได้แก่ ข้อ
เท็จจริง ความเชื่อ ความรู้ เกี่ยวกับกลยุทธการป้องกันและควบคุม
รวมถึงการสื่อสารความเสี่ยงเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

หลังจากผ่านการฝึกอบรม ทำให้นักศึกษาเหล่านี้พร้อมที่จะเป็น
“ยุทธศาสตร์สุขภาพหนึ่งเดียว” ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถจะถ่ายทอด
ความรู้ด้านสุขภาพหนึ่งเดียวและทักษะเหล่านี้ให้กับเยาวชนทั่ว
ประเทศไทย

นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งสมรรถนะทักษะ
และจรรยาบรรณ (HARD&SOFT SKILLS)

หลังจากนั้น “*ยูวทูตสุขภาพหนึ่งเดียว*” ได้เผยแพร่ความรู้และทักษะของพวกเขาไปยังนักเรียนอีกกลุ่ม ในค่ายสุขภาพหนึ่งเดียวสำหรับการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า โดยใช้แนวทางการฝึกอบรมเดียวกัน

การฝึกอบรมด้านข้อเท็จจริง ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของ “*ยูวทูตสุขภาพหนึ่งเดียว*” ผ่านการร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้จำนวน 9 ฐาน ดังนี้

1) มาคุยมาเล่นกัน - กิจกรรมกระชับมิตร การให้ความรู้ และพัฒนา “สมรรถนะหลักทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว (OHCCs)”

2) โรคพิษสุนัขบ้าในคน - การถ่ายทอดความรู้ผ่านวิดีโอเกี่ยวกับความเสี่ยง การระบาด และการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในมนุษย์ การพัฒนาสมรรถนะหลักด้านการสื่อสารและสารสนเทศ ผ่านการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

3) โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ - เป็นการให้ความรู้เรื่องการติดต่อของโรคพิษสุนัขบ้าสู่คน และเล่นเกมส์ Jeopardy ที่ประยุกต์มาเพื่อใช้สอนในเรื่องนี้

4) การป้องกันและการดูแลตนเองจากสัตว์กัด ข่วน และเลีย - เป็นการเรียนรู้ผ่านวิดีโอคลิป แผ่นพับ และโปสเตอร์ให้ความรู้ และการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนในกรณีถูกสุนัขกัด และวิธีการดูแลตนเองตามระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บ

5) กฎหมายและข้อบังคับและการเลี้ยงสัตว์อย่างมีความรับผิดชอบ - เน้นให้นักเรียนเรียนรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์ ประเมินความรู้โดยใช้บททดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านกิจกรรมที่สนุกสนาน

6) **ทำแผนที่เดินดินและสำรวจสัตว์** - นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำการสำรวจภาคสนาม เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้ ทักษะ และวิถีปฏิบัติ (Knowledge-Attitude-Practice; KAP) และการประเมินสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้า

7) **การระบุปัญหาและทำแผนผังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** - กิจกรรมให้นักเรียนฝึกระบุปัญหาที่สำคัญสามอันดับแรกที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้า โดยใช้ผลสำรวจ KAP และวาดแผนผังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

8) **วันเดย์คลับ** - เน้นความเข้าใจผิด ๆ เกี่ยวกับพิษสุนัขบ้า และร่วมแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับอันตราย และผลกระทบของโรคพิษสุนัขบ้าต่อมนุษย์

9) **การสื่อสารความเสี่ยง และแนวทางในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า** - เป็นการฝึกการสื่อสารความเสี่ยงโดยแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เช่น ครู สัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข สื่อสารกับชาวบ้านเพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพิษสุนัขบ้า

ในค่ายสุขภาพหนึ่งเดียวเพื่อการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า นั้น มีผู้เข้าร่วมอบรมถึง 164 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ ครูและนักเรียนจาก 17 มหาวิทยาลัย 7 โรงเรียนทั่วประเทศ การอบรมนี้จะเสริมสร้างทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ภาวะผู้นำ ความร่วมมือ การวางแผน การสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

สุขภาพหนึ่งเดียวเป็นกระบวนการระยะยาว ความยั่งยืนเป็นกุญแจสำคัญ

แพลตฟอร์มการสอนแบบสหวิทยาการไม่ได้สร้างขึ้นเพียงชั่วข้ามคืน การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีความเกี่ยวข้องกัน รวมถึงใช้วิธีการสอนเชิงนวัตกรรมในการถ่ายทอดความรู้ การรักษาไว้ซึ่งการสนับสนุนและความสนใจจากนักวิชาการและนักเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการยกระดับให้แนวคิดด้านสุขภาพหนึ่งเดียวกลายเป็นอีกหนึ่งบรรทัดฐานใหม่

นักเรียนหลายคนกล่าวว่า พวกเขาได้พัฒนาทักษะโดยรวมเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การป้องกันตนเอง และกลยุทธ์การควบคุมโรค และเชื่อว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน หรือบอกเล่าให้กับครอบครัวและชุมชนได้ นักเรียนยังให้ความเห็นว่าการอบรมทำให้พวกเขาได้มีโอกาสสร้างพันธมิตรและเครือข่ายทางด้านวิชาการ

ความคิดเห็นของนักเรียนแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่น และศักยภาพของหลักสูตร ในการสร้างบุคลากรที่มี ทักษะเฉพาะทาง เพื่อตอบสนองต่อโรคติดต่ออื่น ๆ และ ปัญหาด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีจำนวนผู้ เชี่ยวชาญจำกัด และมีความต้องการทรัพยากรมนุษย์สูง

นักเรียนสามารถ นำความรู้ที่ได้ ประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวัน

THOHUN

เครือข่ายฯ กำลังเติบโต..
ปัจจุบันมีสมาชิกมากถึง
10 มหาวิทยาลัยไทย

- 1) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 4) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 5) มหาวิทยาลัยมหิดล
- 6) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 7) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 8) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- new! 9) ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์
- new! 10) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์